Rozhovor s osobnosťou mesiaca MUDr. Eugenom Kováčom

MUDr. Eugen Kováč sa narodil v Bratislave. Študoval na LF UK v Martine. Po úspešnom ukončení štúdia nastúpil na vojenskú službu do väznice v Sabinove. Po skončení vojenskej služby začal pracovať v kúpeľoch Sliač na oddelení špecializovanom na rehabilitáciu pacientov s kardiovaskulárnym ochorením. Na podnet MUDr. Petra Dediča začal pracovať na kardiologickom oddelení FNsP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici a neskôr v Kardiocentre SÚSCCH v Banskej Bystrici, kde pôsobí už vyše tridsať rokov ako neinvazívny kardiológ.



Čo vás priviedlo k medicíne a špeciálne ku kardiológii?

Narodil som sa v Bratislave. Po maturite som pracoval ako sanitár operačných sál na bratislavských Kramároch. Vtedy som sa prvýkrát stretol s operáciou srdca. Na štúdium LF UK v Martine som sa dostal až na druhý pokus, čo považujem za dobré, pretože po práci zdravotného sanitára som už bol zrelší a vedel som, prečo chcem študovať medicínu.

Po ukončení LF UK v Martine som nastúpil na vojenskú službu do väznice v Sabinove. V tej dobe moja sestra emigrovala do Anglicka, čo spôsobilo, že ako vojak som tam nemohol vykonávať prácu lekára, mohol som byť len zdravotnícky asistent. Ale šéflekár bol človek s nadhľadom a nerobil mi problémy.

Po skončení som sa zamestnal v kúpeľoch Sliač, ktoré sa venovali rehabilitácii pacientov s

kardiovaskulárnym ochorením. V tej dobe musel mať pacient po prekonanom infarkte myokardu dlhodobo pokoj na lôžku. V kúpeľoch Sliač však začali v rámci rehabilitácie z fyzických i z psychologických dôvodov podporovať túry pacientov. Išlo o výlety rôznej dĺžky indikované podľa ergometrického vyšetrenia a celkového zdravotného stavu pacienta, a to v sprievode lekára, zdravotnej a rehabilitačnej sestry. Pacienti si to pochvaľovali, pretože kým neprišli na Sliač, väčšieho pohybu sa obávali a boli z toho deprimovaní.

Neskôr som na podnet MUDr. Petra Dediča, ktorý bol vynikajúcim učiteľom a výrazne ovplyvnil môj profesionálny život, zo Sliača odišiel do Fakultnej nemocnice F. D. Roosevelta na kardiologické oddelenie a neskôr do kardiocentra – SÚSCCH v Banskej Bystrici, kde pôsobím doteraz ako neinvazívny kardiológ.

Čo je podľa vás najdôležitejšie v prístupe k pacientovi, ktorý prekonal kardiovaskulárnu príhodu a má potvrdenú hypercholesterolémiu, aby ste si získali jeho dôveru a motivovali ho k spolupráci?

Sme ovplyvňovaní epigenetikou, črevnou mikrobiotou ako druhým mozgom. Neustále vyzdvihujeme správny životný štýl, redukovanie stresov, pozitívne myslenie, šport, zdravú výživu, relaxovanie, kvalitný spánok a pod., ale menej sa myslí na totálne vyčerpaného človeka, ktorého dnešná doba bežiaca na výkon vytvorila. Napadol mi Platonov výrok „Časť nikdy nemôže byť v poriadku, ak nie je v poriadku celok.“ Pacientov neustále edukujeme, že sa musia starať aj oni sami o seba, nielen prísť k lekárovi a povedať „*Robte so mnou niečo, je mi zle*“. Lekár ukáže cestu, ale človek už po nej musí ísť zodpovedne a sprítomnene sám.

Kardiológia zaznamenala za posledných desať rokov obrovský rozvoj. Ako by ste charakterizovali vaše možnosti dnes v porovnaní so situáciou pred desiatimi rokmi? Ako vidíte budúcnosť kardiológie?

V Banskej Bystrici pôsobím ako kardiológ už 30 rokov. Za ten čas prežila kardiológia úžasný pokrok. V SÚSCCH v Banskej Bystrici sa robia všetky moderné výkony okrem transplantácie srdca. Dnes sú so mnou v práci takmer dve generácie mladších kardiológov, chirurgov, zdravotných sestier a celého personálu kardiocentra, ktorí túto náročnú prácu denne vykonávajú a dávajú pacientom nádej na stále kvalitnejší život. Sú to ľudia na vysokej odbornej úrovni, no zároveň im nechýba pokora, ktorá zdravotníka neraz preverí. K správnemu rastu im napomáhajú starší, skúsenejší kolegovia.

Kardiovaskulárne ochorenia sa často manifestujú dramaticky. Ste svedkami životných príbehov vašich pacientov. Ktorý pacient bol pre vás najväčšou výzvou?

Ak sa zamyslím, príde mi na um istý pacient. Ako lekár urgentného príjmu som v službe prijal mladého muža s akútnym IM. Po koronarografii a PCI zákroku došlo k rekanalizácii koronárnej cievy a k momentálnemu ústupu jeho bolestí s normalizáciou EKG záznamu. Bol pre mňa zážitok sledovať, ako sa o pár hodín stav mladého muža rapídne zlepšil.

V každom prípade sú všetci moji pacienti pre mňa výzvou. Hoci sa pridržiavame štandardných diagnostických a terapeutických postupov, nedá sa nezohľadňovať individualita pacienta, každý je iný, i keď majú niekedy zdanlivo rovnaké ochorenia. Mám pacientov chudobných, ale i s nadbytkom peňazí, dobre živených, štíhlych, s dobrou i slabšou hygienou, ľudí plných emócií, vášní, najrôznejších podnetov, športujúcich, relaxujúcich, stále sa naháňajúcich za zážitkami – a predsa chorých.

V spoločnosti nám narastajú psychické poruchy, *languishing*, depresie, vyhorenie, neurózy a pod. Vysporadúvame sa s covidovou lekciou. V zdravotníctve máme špičkovú techniku, biofyzikov, ale aj kvantá

„papierovania“ a menej osobného času na pacienta, ktorý to tak veľmi od nás očakáva. Možno si niekedy celkom neuvedomujeme, aký blízky človek pre pacienta je práve zdravotník. Pochopme tento rozpor, lebo každý z nás už sám pacientom bol, alebo sa ním raz stane.

Práca lekára, kardiológa je veľmi náročná a stresujúca. Prezraďte nám na záver niečo zo svojej životnej filozofie. Čo vás napĺňa šťastím, ako relaxujete a kde dobíjate baterky?

Za kardinálne pokladám prebrať zodpovednosť sám za seba, menej obviňovať druhých, mať nadhľad, hľadať v živote stred a nie extrémy, byť ukotvený v rodine a aj napriek všetkému sa snažiť o dobrú náladu, primeraný pohyb a stravu a čo je tiež dôležité, mať čisté svedomie. Hoci sa všetci dopúšťame chýb, dbajme na to, aby ich bolo čo najmenej, lebo súdna sieň vo svedomí nič neodpúšťa, vždy nás dobehne. Rokmi už zo mňa opadalo veľa zbytočných vrstiev. Najlepšie podľa mňa fungujú tie zdanlivo najjednoduchšie veci, ktoré v sebe všetci prirodzene máme, ale niekedy je cesta k takémuto poznaniu dlhá a tŕnistá.

Nie menej dôležité je naše zastrešenie vierou v Boha. Alebo v niečo – kto sa ako sám rozhodne. Ako hovorí David R. Hawkins, MD, PhD: „*Je dôležité spojiť porozumenie Mysle i Ducha ako prejavov vrodeného Božstva v človeku, ktoré je podstatou a trvalým prameňom života a Existencie*“.

Ďakujeme vám za rozhovor
Odborná redakcia KARDIO News